

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

**Delegatura w Lublinie
20-012 Lublin, ul. Ochotnicza 10
Tel. (0-81) 532-35-31, 743-77-30, 532-54-48,
Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl**

za p.o.

Lublin dnia 22 września.2008r.

RLU-61-18/08/EW

DECYZJA Nr RLU NR 37/2008

Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.) i stosownie do art. 33 ust. 6 tejże ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko przedsiębiorcy Beacie Rychlik prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Przedszkole Niepubliczne im. Przyjaciół Kubusia Puchatka, ul. [REDAKTOR] 21-500 Biała Podlaska, - działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę przedsiębiorcy Beaty Rychlik prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Przedszkole Niepubliczne im. Przyjaciół Kubusia Puchatka, ul. [REDAKTOR] 21-500 Biała Podlaska, polegającą na bezprawnym działaniu poprzez stosowanie postanowień we wzorcu umowy- Statucie Przedszkola, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 z zm.) tj.:

1. zapisu § 25 pkt 1.2. Statutu Przedszkola o treści: Dyrektor w drodze decyzji może skreślić z listy wychowanków w przypadku:

- Rodzice (opiekunowie) zalegają za pobyt dziecka w przedszkolu za dwa okresy płatności,

2. zapisu § 27 pkt 2 Statutu Przedszkola o treści: Informacje o wysokości miesięcznej opłaty stałej przekazuje się rodzicom przed przyjęciem Karty zgłoszenia dziecka. Opłata może być podniesiona z miesięcznym wyprzedzeniem, jeden raz w trakcie roku szkolnego.

W przypadku wzrostu niezależnego od osoby prowadzącej kosztów utrzymania przedszkola., co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy wymienionej wyżej

i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 25 kwietnia 2008r.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu) w ramach planowanego badania wzorców umów stosowanych przez przedsiębiorców prowadzących działalność polegającą na świadczeniu usług przedszkolnych przeprowadził postępowanie wyjaśniające, w trakcie którego uzyskał wzorzec Karty Zgłoszenia Dziecka na rok szkolny .../... i wzorzec Statut Przedszkola Niepublicznego im. Przyjaciół Kubusia Puchatka w Białej Podlaskiej (dalej Statut Przedszkola) prowadzonego przez przedsiębiorcę Beatę Rychlik (dalej: przedsiębiorca).

W wyniku analizy tych dokumentów wszczęto Postanowieniem Nr 122/08 z dnia 14 kwietnia 2008 r. postępowanie administracyjne RLU-61-18/08/EW w sprawie podejrzenia naruszenia przez przedsiębiorcę Beatę Rychlik prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Przedszkole Niepubliczne im. Przyjaciół Kubusia Puchatka w Białej Podlaskiej zbiorowych interesów konsumentów poprzez zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu Statucie Przedszkola postanowień, których tożsama treść została wpisana do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, a to:

1. zapis § 25 pkt 1.2. Statutu Przedszkola o treści: Dyrektor w drodze decyzji może skreślić z listy wychowanków w przypadku:

- Rodzice (opiekunowie) zalegają za pobyt dziecka w przedszkolu za dwa okresy płatności,

2. zapis § 27 pkt 2 Statutu Przedszkola o treści: Informacje o wysokości miesięcznej opłaty stałej przekazuje się rodzicom przed przyjęciem Karty zgłoszenia dziecka. Opłata może być podniesiona z miesięcznym wyprzedzeniem, jeden raz w trakcie roku szkolnego.

W przypadku wzrostu niezależnego od osoby prowadzącej kosztów utrzymania przedszkola., co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ustosunkowując się do postawionego zarzutu przedsiębiorca w piśmie z dnia 28 kwietnia 2008 r. poinformował, że zgadza się ze stanowiskiem Urzędu odnośnie zarzutów postawionych we wszczęciu postępowania dotyczących Statutu Przedszkola i poinformował o dokonaniu zmian w Statucie poprzez zmianę treści zakwestionowanych zapisów. Równocześnie przedsiębiorca przysłał nowy Statut Przedszkola, który został zatwierdzony przez Radę Pedagogiczną i wszedł w życie z dniem 25.04.2008 r.

Postanowieniem Nr 160 /2008 z dnia 09 maja 2008 r. RLU- 61-18/08/EW zaliczono w poczet prowadzonego postępowania administracyjnego w tej sprawie dowody zebrane w postępowaniu wyjaśniającym wszczętym Postanowieniem Nr 35/2008 z dnia 23 stycznia 2008 r. RLU-405-2/08/RD/JS.

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorca Beata Rychlik prowadzi działalność na zasadzie wpisu do ewidencji szkół i placówek niepublicznych prowadzonego przez Prezydenta Miasta Biała Podlaska jako prowadząca Przedszkole Niepubliczne im. Przyjaciół Kubusia Puchatka w Białej Podlaskiej. Zasady działania tej placówki zostały zawarte w Statucie Przedszkola opracowanym przez przedsiębiorcę i wprowadzonym w życie uchwałą Rady Pedagogicznej Przedszkola.

Statut zawiera m.in. zapisy regulujące wzajemne prawa i obowiązki prowadzącego przedszkole, pracowników przedszkola i konsumentów korzystających z jego usług.

Dodatkowo wprowadzono wzór Karty Zgłoszenia Dziecka na rok szkolny.../..... Wzorzec ten stanowi umowę, którą podpisuje rodzic/opiekun dziecka w związku z korzystaniem dziecka z usług tej placówki.

Analiza wskazanych wyżej dokumentów pozwoliła na stwierdzenie, że:

1. wzorzec Karty Zgłoszenia Dziecka na rok szkolny .../...nie zawiera postanowień naruszających zbiorowe interesy konsumentów,
2. wzorzec Statutu Przedszkola uzasadnia postawienie przedsiębiorcy zarzutu podejrzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów poprzez zamieszczenie w stosowanym w nim postanowień, których tożsama treść została wpisana do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, a to:

1. zapisu § 25 pkt 1.2. Statutu Przedszkola o treści: Dyrektor w drodze decyzji może skreślić z listy wychowanków w przypadku:

- Rodzice (opiekunowie) zalegają za pobyt dziecka w przedszkolu za dwa okresy płatności,

2. zapisu § 27 pkt 2 Statutu Przedszkola o treści: Informacje o wysokości miesięcznej opłaty stałej przekazuje się rodzicom przed przyjęciem Karty zgłoszenia dziecka. Opłata może być podniesiona z miesięcznym wyprzedzeniem, jeden raz w trakcie roku szkolnego.

W przypadku wzrostu niezależnego od osoby prowadzącej kosztów utrzymania przedszkola, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odpowiedzi na postawione zarzuty przedsiębiorca złożył nowy wzorzec Statutu Przedszkola, który zawiera nowe brzmienie zakwestionowanych zapisów, a to :

1. § 25 ust. 1 pkt 2 – zalegania rodziców (opiekunów) z opłatami za pobyt dziecka w przedszkolu, pomimo wyznaczenia na piśmie terminu do spełnienia tego obowiązku,
2. § 27 ust. 2 : Informacje o wysokości miesięcznej opłaty stałej przekazuje się rodzicom przed przyjęciem Karty zgłoszenia dziecka. Opłata może być podniesiona jeden raz w roku szkolnym i obowiązuje od września. Informacja o podwyżce jest podawana w styczniu danego roku kalendarzowego, 8 miesięcy przed wejściem w życie nowej stawki stałej za przedszkole.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie uznał za niedozwolone postanowienia umowne zapisy o treści:

- poz. 726 w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „Nieusprawiedliwione zaleganie z uiszczeniem czesnego lub innych opłat spowoduje skreślenie z listy studentów”,

- poz. 754 w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „ Nieopłacenie zajęć w przedstawionych wyżej terminach powoduje skreślenie z listy uczestników bez zwrotu wpłaconej wcześniej kwoty”,

- poz. 59 w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych o treści:

„Czesne w następnych latach studiów może ulec zmianie w związku z uzasadnionym wzrostem kosztów ponoszonych przez uczelnię i zostanie ustalone przez rektora zarządzeniem wiążącym strony umowy przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego,

- poz. pod numerem 848 o treści:

„Wysokość odpłatności ustala dyrektor placówki w oparciu o kalkulację kosztów bieżących. Odpłatność może ulec zmianie w ciągu roku szkolnego”

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Wszczynając wobec wskazanego wyżej przedsiębiorcy postępowanie administracyjne, Prezes UOKiK postawił mu zarzuty naruszenia art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej. Zgodnie z treścią art. 24 ust. 1 ustawy o okik, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Art. 24 ust. 2 pkt 1 stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego.

W niniejszej sprawie postawione przedsiębiorcy zarzuty, aby mogły być skutecznie ocenione w ramach art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1, muszą spełniać poniższe przesłanki:

1. być działaniem bezprawnym przedsiębiorcy i polegać na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone,
2. godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy antymonopolowej, przez przedsiębiorcę rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2007r. Nr 155, poz. 1095), a także osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Beata Rychlik jest przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą jako Przedszkole Niepubliczne im. Przyjaciół Kubusia Puchatka z siedzibą w Białej Podlaskiej na podstawie wpisu do ewidencji szkół i placówek niepublicznych. Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz.U. z 2004r. Nr 256, poz. 2572 ze zm), system oświaty w Polsce obejmuje m.in. przedszkola, które mogą być zarówno placówkami publicznymi, jak i niepublicznymi (art. 5 ust. 1 ww. ustawy o systemie oświaty).

W wyroku z dnia 5 lutego 2003 sygn. akt XVII Ama 36/02, Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, stwierdził co następuje. „Zauważyć należy, iż ustawa antymonopolowa nie określa pojęcia przedsiębiorcy. W ustawie (vide art. 4) znajduje się generalne odesłanie do innej ustawy posiłkowej. Odniesienie to nie dotyczy jednak podmiotów określonych w art. 4 ust. 1 a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W w/w art. ustawodawca stwierdził, że dla potrzeb niniejszej ustawy za przedsiębiorcę uznane zostaną osoby prawne organizujące lub świadczące usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej. Zauważyć należy, iż w ustawie nie zostało sprecyzowane jaki rodzaj działalności należy uznać za działalność o charakterze użyteczności publicznej. (...) Zdaniem Sądu można ustalić, iż dana działalność jest działalnością o charakterze publicznym dokonując analizy celu prowadzenia działalności. W przypadku (szkoły wyższej) celem tym jest świadczenie usług edukacyjnych z jednoczesnym zapewnieniem sobie zysku z tego tytułu. W ocenie Sądu przedmiotem działania powódki są usługi o charakterze użyteczności publicznej – to jest edukacja.” Powyższe orzeczenie zostało potwierdzone w wyroku z dnia 7 kwietnia 2004r. sygn. akt III SK 22/2004. Sąd Najwyższy – Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych, stwierdził co następuje. „Uczelnia niepaństwowa jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Tekst jednolity: Dz.U. 2003 r. Nr 86 poz. 804 ze zm.)”.

Wobec powyższego należy uznać, iż Beata Rychlik prowadząc działalność gospodarczą jako Przedszkole Niepubliczne im. Przyjaciół Kubusia Puchatka w Białej Podlaskiej jako osoba świadcząca usługi oświatowe o charakterze użyteczności publicznej jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit. a ustawy antymonopolowej.

Jako działanie bezprawne należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa. /Por. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Komentarz, pod redakcją prof. dr hab. Janusza Szwejki, Wydawnictwo CH BECK, Warszawa 2000, s.117 - 118/

W niniejszej sprawie działanie przedsiębiorcy, polegające na stosowaniu postanowień wzorców umów wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, należy uznać za bezprawne nie tylko ze względu na fakt zdefiniowania w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o okik określonej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. O bezprawności tegoż działania przesądza również rozszerzona skuteczność wyroku w sprawie o uznanie postanowień umownych za niedozwolone, co wynika z art. 479⁴³ k.p.c. W momencie wpisania do rejestru zapisu uznanego przez sąd za niedozwolone postanowienie umowne, zapis ów staje się samodzielnie funkcjonującą zasadą, która została zakwestionowana. Ze względu na rozszerzoną skuteczność wyroku, klauzule spełniają funkcję podobną do przepisów prawa, zaś posługiwanie się nimi w kontaktach z konsumentami jest zakazane.

Wzorce umów stosowane przez przedsiębiorców w kontaktach z konsumentami podlegają szczególnej kontroli. Wzorzec umowy to doktrynalne określenie wszelkich jednostronnie przygotowanych z góry przed zawarciem umowy, gotowych klauzul umów w postaci warunków umów, ich wzorów, regulaminów, statutów itp. (*E. Łętowska, Prawo umów konsumenckich, C.H. Beck 2002, s. 292*).

W systemie polskiego prawa cywilnego ustawodawca przewidział instytucję abstrakcyjnej kontroli wzorców umownych, realizowanej w drodze postępowania o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie (wyroki: z dnia 29 września 2005 r., sygn. akt: VI Aca 381/05; z dnia 16 listopada 2005 r., sygn. akt VI Aca 473/05), „celem postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone jest tzw. abstrakcyjna kontrola wzorców, dokonana w oderwaniu od konkretnej umowy, zaś wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c., od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich.(...)”.

Co więcej, jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r., sygn. akt III SZP 3/06, „stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów”. Tak więc, dokonując oceny treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych należy wykorzystywać reguły interpretacji wykształcone w nauce prawa i praktyce orzeczniczej. Stąd też, niedozwolone będą takie postanowienia umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli

wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej.

W niniejszej sprawie Prezes UOKiK zakwestionował dwa zapisy zamieszczone w wykorzystywanym przez przedsiębiorcę wzorcu Statucie Przedszkola z uwagi na ich tożsamość z klauzulami wpisanymi do Rejestru

1. zapis § 25 pkt 1.2. Statutu Przedszkola o treści: Dyrektor w drodze decyzji może skreślić z listy wychowanków w przypadku:

- Rodzice (opiekunowie) zalegają za pobyt dziecka w przedszkolu za dwa okresy płatności, który jest tożsamy z zapisami znajdującymi się w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: pod poz. 726, „Nieusprawiedliwione zaleganie z uiszczeniem czesnego lub innych opłat spowoduje skreślenie z listy studentów” i pod poz. 754 „Nieopłacenie zajęć w przedstawionych wyżej terminach powoduje skreślenie z listy uczestników bez zwrotu wpłaconej wcześniej kwoty”.

Zdaniem Prezesa Urzędu ww. postanowienie wywołuje tożsame skutki prawne ze wskazanymi wyżej postanowieniami wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone dając przedsiębiorcy prawo do skreślenia dziecka z listy wychowanków i tym samym rozwiązaniu umowy z niewykonaniem zobowiązania przez konsumenta, bez uprzedniego wyznaczenia konsumentowi dodatkowego terminu do jego wykonania. Jednocześnie brak w przedłożonym wzorcu postanowień, które regulowałyby w takiej sytuacji rozliczenia stron umowy w zakresie świadczeń wzajemnych.

W ocenie Prezesa Urzędu, dobre obyczaje we wzajemnych relacjach przedsiębiorcy i konsumentów wymagają, aby w omówionym przypadku zastosowanie znalazł przepis art. 491 §1 Kodeksu cywilnego. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania z zagrożeniem, iż w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy. Dopiero zatem po upływie dodatkowego, wyznaczonego konsumentowi terminu do wykonania świadczenia pieniężnego, Przedsiębiorca winien mieć zapewnione prawo do odstąpienia od umowy i skreślenia dziecka z listy wychowanków. Z uwagi na powyższe, tak sformułowane postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza jego interesy (art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego).

Należy ponadto zauważyć, że postanowienie to narusza również zasadę symetrii w kształtowaniu praw i obowiązków stron umowy. Prawo do rozwiązania umowy przyznane zostało wyłącznie przedsiębiorcy. Postanowienia statutu Przedszkola nie zastrzegają takiego uprawnienia na rzecz konsumenta.

Analiza porównawcza zakwestionowanych postanowień Statutu Przedszkola oraz przedstawionych powyżej postanowień wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych wskazuje, że kwestionowane postanowienia wyczerpują przesłanki postanowień uznanych za niedozwolone. Zakwestionowany zapis Statutu Przedszkola nie ma wprawdzie identycznego brzmienia, jednakże w ocenie Prezesa Urzędu, wykładnia jego treści prowadzi do wniosku, że mieści się on w hipotezach przytoczonych klauzul niedozwolonych.

Skutkuje to uznaniem, że wykazana została bezprawność działania przedsiębiorcy, polegająca na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowienia, które jest tożsame z wpisanymi do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

2. zapis § 27 pkt 2 Statutu Przedszkola o treści: Informacje o wysokości miesięcznej opłaty stałej przekazuje się rodzicom przed przyjęciem Karty zgłoszenia dziecka. Opłata może być podniesiona z miesięcznym wyprzedzeniem, jeden raz w trakcie roku szkolnego.

W przypadku wzrostu niezależnego od osoby prowadzącej koszty utrzymania przedszkola jest tożsamy z zapisami uznanymi za niedozwolone postanowienia umowne, a to:

- poz. 59 w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych o treści:

„Czesne w następnych latach studiów może ulec zmianie w związku z uzasadnionym wzrostem kosztów ponoszonych przez uczelnię i zostanie ustalone przez rektora zarządzeniem wiążącym strony umowy przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego i poz. pod numerem 848 o treści:

„Wysokość odpłatności ustala dyrektor placówki w oparciu o kalkulację kosztów bieżących. Odpłatność może ulec zmianie w ciągu roku szkolnego”

W ww. wyrokach Sąd stwierdził, że zapisy o tej treści wypełniają dyspozycję art. 385³ pkt 20 k.c., gdyż dają uprawnienie pozwany do określenia lub podwyższenia ceny lub wynagrodzenia po zawarciu umowy bez przyznania konsumentowi prawa odstąpienia od niej. Postanowienia te umożliwiają pozwanym swobodne podnoszenie opłat za świadczoną usługę w trakcie trwania umowy. Są sformułowane ogólnie, nie określają, w jakich okolicznościach i na jakich warunkach może dojść do zmiany umowy w tym zakresie. Dają przedsiębiorcy uprawnienie do podwyższenia opłat za naukę, które nie jest traktowane jako zmiana warunków umów, przez co konsumentowi nie przysługuje prawo odstąpienia od umowy.

Z tych względów Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał, że kwestionowane postanowienia wzorca umownego stosowanego przez pozwanych w obrocie z konsumentami spełniają przesłanki z art. 385¹ k.c., bowiem kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy i zakazał ich stosowania na podstawie art. 479⁴² k.p.c.”.

Stosowana przez przedsiębiorcę praktyka polegająca na stosowaniu we wzorcu Statucie Przedszkola dwóch postanowień, których tożsama treść została wpisana do rejestru postanowień niedozwolonych dotyczyła konsekwencji, jakie wynikają dla konsumenta z uniemożliwienia mu rozwiązanie umowy w sytuacji podwyższenia wysokości pobieranych opłat i możliwości skreślenia dziecka z listy uczęszczających do przedszkola w przypadku zalegania rodziców z opłatami za przedszkole bez wezwania ich do spełnienia zaległego świadczenia. Ponieważ zakwestionowane postanowienia są ważne zarówno dla osób, które realizują umowy, jak i dla osób, które będą korzystać z usług przedszkola, dlatego też zakwestionowane praktyki naruszają interesy konsumentów, którzy zawarli umowy, a także przyszłych potencjalnych klientów. Umowy mogą zawrzeć wszystkie osoby zainteresowane korzystaniem z usług tej placówki. Tym samym oferta korzystania z usług przedszkola niepublicznego skierowana jest do nieograniczonej grupy konsumentów.

W wyroku z dnia 10 kwietnia 2008r. sygn. akt III SK 27/07 Sąd Najwyższy stwierdził co następuje. „Zdaniem Sądu Najwyższego, sformułowanie z art. 23a ust. 1 uokik „nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów” należy rozumieć w ten sposób, że liczba indywidualnych konsumentów, których interesy zostały naruszone, nie decyduje o tym, czy dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy”.

Biorąc pod uwagę przesłanki podane w powyższym uzasadnieniu stosowania praktyki, Prezes UOKiK stwierdził, że była ona bezprawna oraz naruszała zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z faktem, że zaistniały łącznie obie przesłanki, tj. bezprawność działań oraz naruszenie interesów nieograniczonej grupy konsumentów, Prezes UOKiK uznał ocenianą praktykę za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

W trakcie przedmiotowego postępowania, przedsiębiorca przedstawił zmieniony wzorec Statutu Przedszkola. Na podstawie przedstawionych przez przedsiębiorcę dokumentów w postaci Uchwały Rady Pedagogicznej wprowadzającej zmianę w Statucie Przedszkola zakwestionowanych postanowień na :

1. § 25 ust. 1 pkt 2 – zalegania rodziców (opiekunów) z opłatami za pobyt dziecka w przedszkolu, pomimo wyznaczenia na piśmie terminu do spełnienia tego obowiązku,
2. § 27 ust. 2 : Informacje o wysokości miesięcznej opłaty stałej przekazuje się rodzicom przed przyjęciem Karty zgłoszenia dziecka. Opłata może być podniesiona jeden raz w roku szkolnym i obowiązuje od września. Informacja o podwyżce jest podawana w styczniu danego roku kalendarzowego, 8 miesięcy przed wejściem w życie nowej stawki stałej za przedszkole należy uznać, że przedsiębiorca zaniechał stosowania kwestionowanych zapisów z datą 25 kwietnia 2008 r. tj. datą wprowadzenia zmian do Statutu Przedszkola.

W tym miejscu Prezes UOKiK wyjaśnia, że pomimo tego, iż zapis § 27 ust. 2 Statutu Przedszkola w nowym brzmieniu nie daje konsumentowi prawa do odstąpienia od umowy w przypadku nie zaakceptowania nowej stawki opłaty wskazać należy, że nowe stawki opłaty są podawane do wiadomości rodziców na 8 miesięcy przed ich wprowadzeniem i wiążą dopiero w nowym roku przedszkolnym. Biorąc pod uwagę zapis, że informację o wysokości opłaty podaje się do wiadomości rodziców przed złożeniem Karty zgłoszenia dziecka do przedszkola na dany rok należy uznać, że rodzice wiedząc o wysokości nowej stawki przed zgłoszeniem dziecka do przedszkola, w przypadku nie zaakceptowania zmienionej wysokości opłaty mogą podjąć decyzję o rezygnacji z usług przedszkola nie składając Karty zgłoszenia dziecka.

Tym samym uznano, że spełnione zostały przesłanki z art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie w zakresie uznania zarzucanej praktyki za zaniechaną z datą wprowadzenia w życie nowego wzorca Statutu Przedszkola.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kpc – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Lublinie.

Z upoważnienia Prezesa UOKiK
Dyrektor UOKiK Delegatura
W Lublinie
Ewa Wiszniowska

Otrzymuje:
Pani Beata Rychlik
Przedszkole Niepubliczne
im. Przyjaciół Kubusia Puchatka
ul. [REDAKTED]
21-500 Biała Podlaska